

คู่มือครู

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 3 - ช่วงชั้นที่ 4

(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)

กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข

กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือครู

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 3 - ช่วงชั้นที่ 4

(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)

ชื่อหนังสือ : คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4
(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)

บรรณาธิการ : วนิดา ชนินത്യทวงศ์
อุษา พึ่งธรรม
ประวิต เอราวรรณ์
ขจิตรัตน์ ปูนพันธุฉาย

จัดพิมพ์โดย : สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

ประเภท : คู่มือ

พิมพ์ครั้งที่ 1 : เมษายน 2546

จำนวนพิมพ์ : 1,000 เล่ม

ออกแบบ : อาคม วัฒนกุล

พิมพ์ที่ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

พระบรมราโชวาท

ร.9

เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ
หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด
แท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ
มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่น
ได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น
จำต้องอาศัยผู้แนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไป
โดยถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์
เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด
เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุกๆ ด้าน
รองลงมาจากบิดามารดา

ที่มา : ตอนหนึ่งของพระบรมราโชวาท
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
นิสิต มศว.ประสานมิตร
วันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน 2515
หน้า 67 (Bertalanffy, 1968)

คำนำ

ด้วยกรมสุขภาพจิต ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนโดยมุ่งหวังว่านักเรียนจะได้เติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งความมุ่งหวังนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและความพร้อมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน อีกทั้งมีการประสานงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่างใกล้ชิด รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และจากการที่ สังคมปัจจุบันประสบกับปัญหาต่าง ๆ และการมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและจิตใจของผู้คนอย่างมาก ก่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย แม้แต่เยาวชนก็ได้รับผลกระทบนั้นเช่นกัน ซึ่งเยาวชนเหล่านั้นยังเป็นเด็กวัยเรียน ที่ต้องการความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดต้องการคำแนะนำปรึกษาอย่างมีเทคนิควิธี บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอย่างเร่งด่วนต้องการความรัก ความเข้าใจจากผู้ใหญ่ โดยมีพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดของสถาบันครอบครัวในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีครูทุกคนโดยเฉพาะครูที่ปรึกษาซึ่งตามหลักการแล้วจะเป็น บุคคลที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวแทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง เมื่อเด็ก ๆ อยู่ที่โรงเรียน

กรมสุขภาพจิต จึงได้ร่วมมือกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น โดยมุ่งหวังว่าครูทุกคนสามารถให้ความดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้ทั้งด้านการส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียน ด้านการป้องกันมิให้ปัญหาเกิดขึ้นหรือลุกลามมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยง และสามารถแก้ไขปัญหาที่นักเรียนในเบื้องต้นได้ ทั้งนี้ให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ ซึ่งแสดงถึงการทำงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ด้วยเหตุนี้ การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงสามารถดำเนินการได้ เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคงอยู่ยาวนานและน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้ทั้งนักเรียน บุคลากร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน รวมทั้งกระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

กรมสุขภาพจิต ขอขอบคุณคณะทำงานทุกท่านที่เสียสละ ร่วมมือร่วมใจกันจัดทำเอกสารฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี เพื่อความมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนมีแนวทางดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อไป

อธิบดีกรมสุขภาพจิต

คำชี้แจงการใช้เอกสาร

เอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ฉบับนี้จัดแบ่งเป็น 2 ตอน เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจและการนำไปใช้ กล่าวคือ

ตอนที่ 1 กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการนำเสนอภาพรวมและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการนำเสนอองค์ประกอบของระบบวิธีการและเครื่องมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยครูทุกคนสามารถศึกษาและนำไปใช้ได้ดังมีตัวอย่างกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาพึงตระหนักและดำเนินการ เช่น

1. การจัดทำระเบียบสละสม
2. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)
3. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
4. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)
5. การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน
6. การสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานอย่างมีคุณภาพ มุ่งผลที่นักเรียนแล้ว โรงเรียนควรมีการจัดฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะต่าง ๆ แก่บุคลากรดังกล่าวด้วย เช่น ทักษะการปรึกษาเบื้องต้น วิธีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เป็นต้นโดยพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากโรงเรียนจะศึกษาจากเอกสารฉบับนี้หรือค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจาก กรมสามัญศึกษา กรมสุขภาพจิต และกรมวิชาการแล้ว ยังสามารถขอคำแนะนำ ปรึกษาหารือ จากโรงเรียนนำร่องทั้ง 7 โรงเรียน

1. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนสตรีวัดอัมพวัน กรุงเทพมหานคร
3. โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม กรุงเทพมหานคร
4. โรงเรียนวัดสังเวช กรุงเทพมหานคร
5. โรงเรียนสายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร
6. โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
7. โรงเรียนย่านตาขาวรัฐชนูปถัมภ์ จังหวัดตรัง

คณะผู้จัดทำเอกสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นการจุดประกายให้กับทุกท่านได้ดำเนินงานที่มีคุณค่าอันยิ่งใหญ่และน่าภาคภูมิใจ นั่นคือ การสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีความสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เติบโตและงอกงามอย่างมีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ พร้อมด้วยสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป

คณะทำงาน

เมษายน 2546

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจงการใช้เอกสาร	ข
ตอนที่ 1 : กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1
• ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1
• วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2
• ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
• ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3
ตอนที่ 2 : ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4
• ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4
• แผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูที่ปรึกษา	4
• องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	7
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	8
2. การคัดกรองนักเรียน	13
3. การส่งเสริมนักเรียน	18
4. การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	22
5. การส่งต่อนักเรียน	26
บรรณานุกรม	30

	หน้า
ภาคผนวก	
ตัวอย่างวิธีการเครื่องมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	31
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	
1. ระเบียบสะสม	32
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	41
การคัดกรองนักเรียน	
1. เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน	53
2. แบบบันทึกการคัดกรอง	55
3. แบบสรุปการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล/ห้องเรียน	57
การส่งเสริมนักเรียน	
1. กิจกรรมโฮมรูม และแบบบันทึกสรุปผลการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง	58
2. กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และแบบบันทึกสรุปผล	66
การป้องกันและแก้ไขปัญหา	
1. การจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	82
2. แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล	86
3. แบบบันทึกสรุปรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ครูที่ปรึกษา	88
การส่งต่อ	
1. แบบบันทึกการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษา	89
2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน	90
คณะทำงานจัดทำเอกสาร	92

ตอนที่ 1

กรอบแนวคิด ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาให้นักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งดงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมิใช่เรื่องใหม่เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือสังคมต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5)) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็นทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะ อย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ตอนที่ 2

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

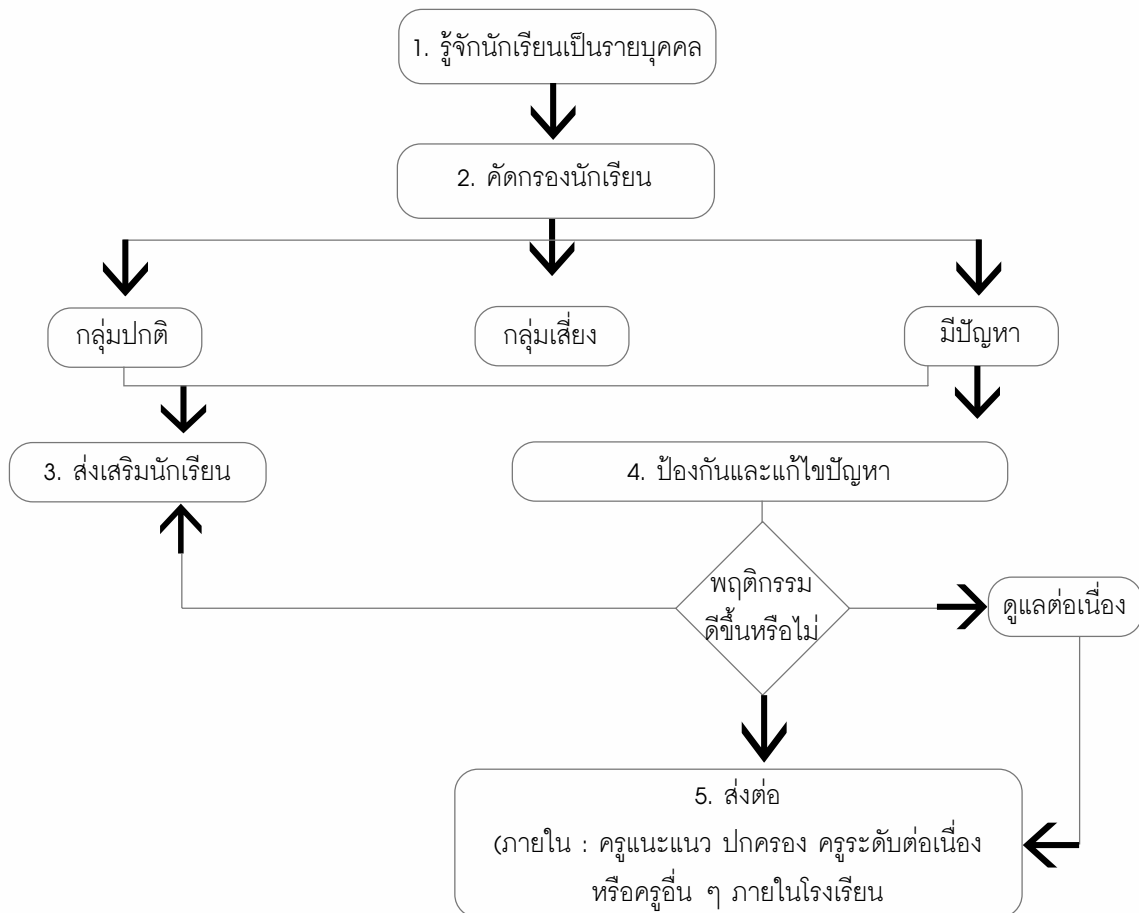
ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษา หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

การดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

แผนภูมิ

แสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่แสดงในแผนภูมิ เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการ
ประสานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครอง
ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุปได้ ดังนี้

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ศึกษาข้อมูลจาก	
1.1 ด้านความสามารถ	1) ระเบียบสะสม	1) ระเบียบสะสม
- การเรียน	2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก
- ความสามารถอื่น ๆ	(SDQ) หรือ	(SDQ) หรือ
1.2 ด้านสุขภาพ	3) อื่น ๆ เช่น	3) อื่น ๆ เช่น
- ร่างกาย	- แบบประเมินความฉลาด	- แบบประเมินความฉลาด
- จิตใจ พฤติกรรม	ทางอารมณ์ (E.Q.)	ทางอารมณ์ (E.Q.)
1.3 ด้านครอบครัว	- การสัมภาษณ์นักเรียน	- การสัมภาษณ์นักเรียน
- เศรษฐกิจ	- การสังเกตพฤติกรรม	- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
- การคุ้มครองนักเรียน	นักเรียน	และการเยี่ยมบ้านนักเรียน
1.4 สารเสพติด	- การเยี่ยมบ้านนักเรียน	- แบบบันทึกการตรวจ
1.5 ความปลอดภัย	ฯลฯ	สุขภาพด้วยตนเอง
1.6 ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเพศ	- ตรวจหาการเสพติด	ฯลฯ
2. การคัดกรองนักเรียน	วิเคราะห์ข้อมูลจาก	
2.1 กลุ่มปกติ	1) ระเบียบสะสม	1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน
2.2 กลุ่มเสี่ยง	2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	2. แบบสรุปผลการคัดกรอง
2.3 กลุ่มมีปัญหา	(SDQ) หรือ	และช่วยเหลือนักเรียนเป็น
	3) แหล่งข้อมูลอื่น ๆ	รายบุคคล
		3) แบบสรุปผลการคัดกรอง
		นักเรียนเป็นห้องเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>5. ส่งต่อ</p> <p>5.1 ส่งต่อภายใน</p> <p>5.2 ส่งต่อภายนอก</p>	<p>1) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน</p> <p>2) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ</p>	<p>1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน</p> <p>2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน</p>

หมายเหตุ โรงเรียนสามารถพิจารณาเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระบุเพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามความเหมาะสมของสภาพโรงเรียน

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการคือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบ

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
1. ด้านความสามารถ 1.1 ด้านการเรียน 1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา - ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน - พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น - ฯลฯ - บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน - ความสามารถพิเศษ - การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน - ฯลฯ
2. ด้านสุขภาพ 2.1 ด้านร่างกาย 2.2 ด้านจิตใจ - พฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนสูง น้ำหนัก - โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น - ฯลฯ - อารมณ์ซึมเศร้า / วิตกกังวล - ความประพฤติ - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง / สมาธิสั้น - บุคลิกภาพเก็บตัว / ขี้อาย - ฯลฯ
3. ด้านครอบครัว 3.1 ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ของบิดา มารดา / ผู้ปกครอง - อาชีพของผู้ปกครอง - ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน - ฯลฯ

1) ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

ระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดีมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา และมีตู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสม ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปี การศึกษา และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอน หรือจนจบ 6 ปีการศึกษา ก็ได้ (ดูตัวอย่างระเบียบสะสมในภาคผนวก)

2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณา นักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมัน ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย

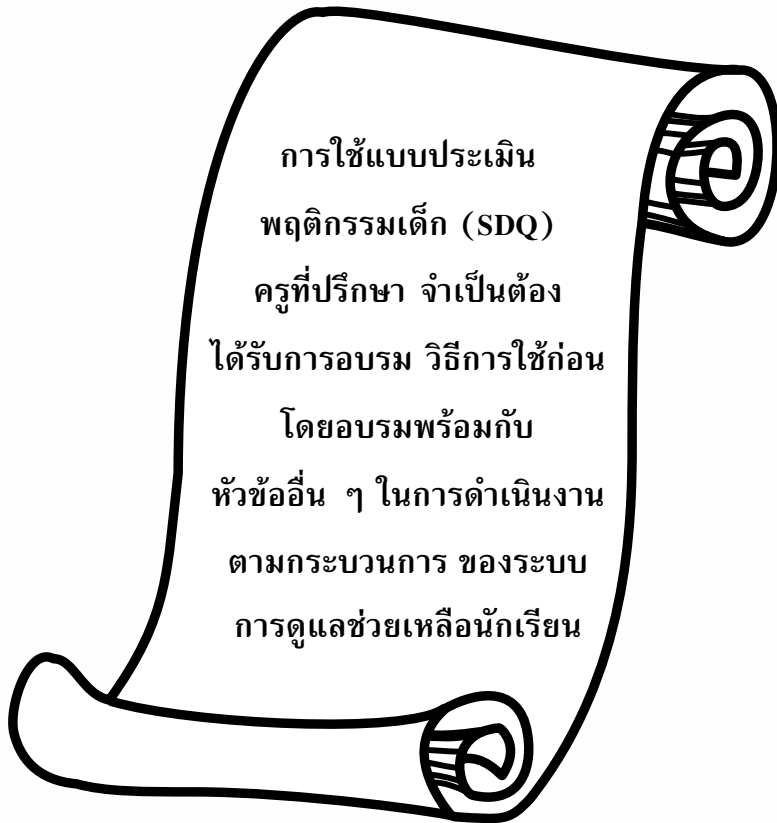
แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก มี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อ เท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมิน ทั้ง 3 ชุด พร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา (แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก การให้คะแนนการ และการแปลผล คู่มือในภาคผนวก)

3) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียนสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียง หรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษาที่อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน

1. ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน แล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหามาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาลำดับตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไข ปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหามาของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่า ตน ถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัย รุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบ กับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผล การคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือ นักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าคุณครูเหล่านั้นจัดกลุ่ม ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียนักเรียนในภายหลังได้

2. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การ คัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์ การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใด จึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

(ดูตัวอย่างเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนและแบบสรุปผลการคัดกรองในภาคผนวก)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม	1) สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือ ซึมเศร้า 2) ความประพฤติ 3) พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการเรียน ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น 4) ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ครู/ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น	- ระเบียบสะสม - แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน จากแบบสอบถาม เป็นต้น
3. ด้านครอบครัว		
3.1 ด้านเศรษฐกิจ	1) ผู้หารายได้ให้ครอบครัว 2) ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน 3) ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย 4) จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับ และใช้จ่ายในแต่ละวัน	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน หรือจากนักเรียนโดยตรง เป็นต้น
3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน	1) ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัย และเหมาะสมของผู้ปกครอง 2) ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง หรือจากกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>6. ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเพศ เป็นต้น</p>	<p>พฤติกรรมอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลง จากเดิมซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดี ขึ้น หรือมีความไม่เหมาะสมที่ส่ง ผลกระทบต่อความสามารถ สุขภาพ และการดำเนินชีวิต ประจำวันของนักเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน - การสัมภาษณ์นักเรียน - จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น เพื่อนนักเรียน เป็นต้น

3. การส่งเสริมนักเรียน

1. ความสำคัญ

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

2. วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียน มีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- 2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<ul style="list-style-type: none">● กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว	<p>แนวดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">(1) กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้<ol style="list-style-type: none">(1.1) สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม(1.2) พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน หรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ในขณะนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน</p> <p>● ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถ และป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย</p>	<p>(1.3) การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการ และหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรม หรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือในรูปแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้</p> <p>(1.4) ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน</p> <p>(2) โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งโดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาก็ดำเนินการตามนั้นแต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย</p> <p>(3) วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม</p> <p>(4) วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม</p>

(ดูตัวอย่างกิจกรรมและแบบบันทึกสรุปผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมในภาคผนวก)

2) การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<ul style="list-style-type: none"> ● พบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน ● การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้ นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้ นักเรียนมีคุณภาพ ความสามารถยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักเรียน 	<p>ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมก็คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) การเตรียมการ <p>ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน และกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน</p> (2) การสื่อสาร <p>ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนิ นักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อ นักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน</p> (3) การจัดกิจกรรมในการประชุม <p>การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
	<p>(4) การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุม ผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษา ควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ ดังนี้</p> <p>4.1) เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง</p> <p>4.2) เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต่อไป</p> <p>4.3) เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป</p>

(ดูตัวอย่างกิจกรรมและแบบบันทึกสรุปผลการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนในภาคผนวก)

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
1) จิตวิทยาวัยรุ่น 2) ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งร่างกายและจิตใจ 3) กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญ ๆ คือ -การสร้างสัมพันธภาพ -การใช้คำถาม -การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก 4) แนวทางการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ	การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษาคควรจะปฏิบัติดังนี้ 1) รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้ 2) หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 3) ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
● ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน และผู้ปกครอง	ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้ สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็นคือ 1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน 3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม 5. การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง สำหรับข้อ 2,3 และ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่น ๆ

2) การแก้ไข้ปัญหา

2.1) การช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

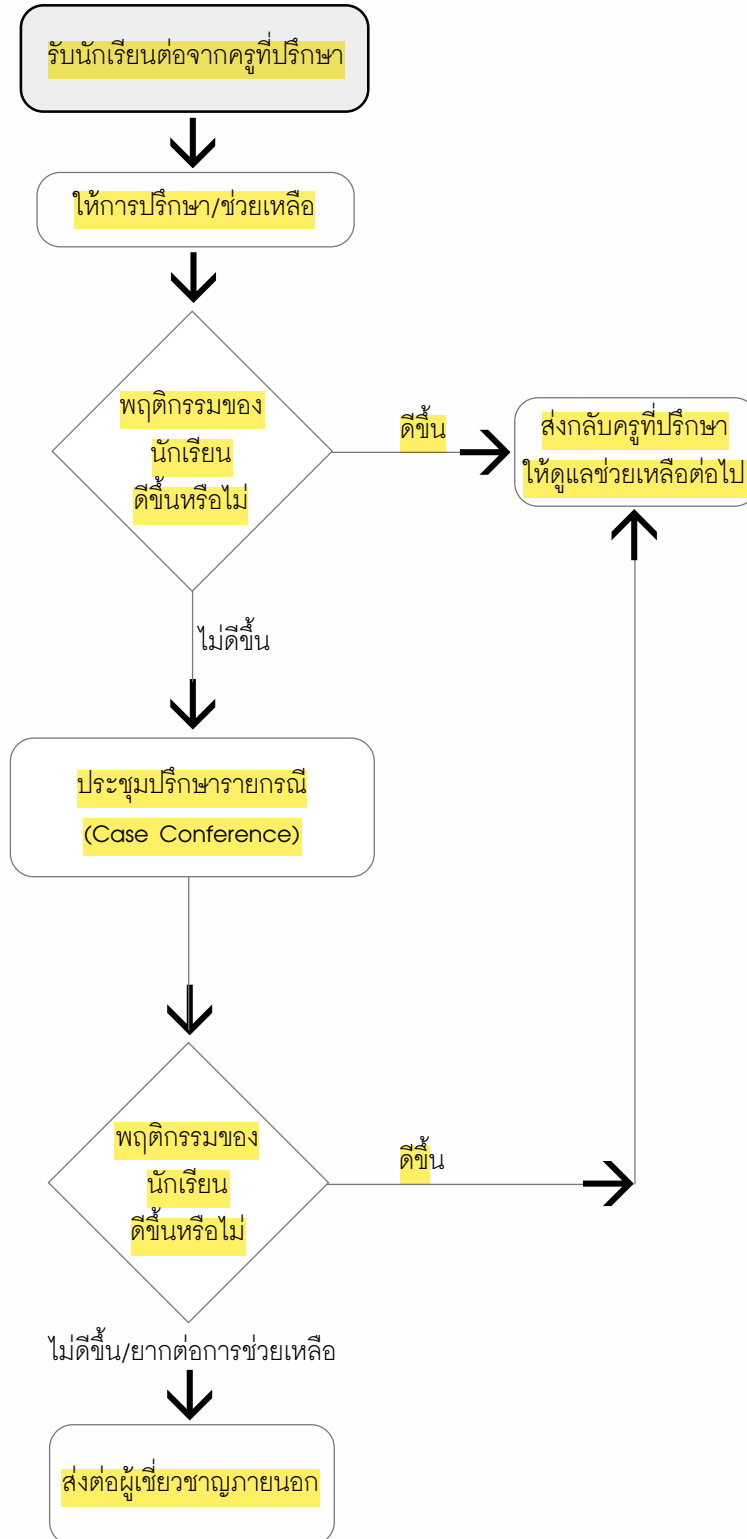
2.2) ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียน อีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือ ที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ฝึกฝน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

ข้อสังเกต

การแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนหรือการส่งต่อ
ในบางกรณีครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการ
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้
โดยขึ้นอยู่กับกรณีปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

แผนภูมิ

แสดงกระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนของครูแนะแนว / ฝ่ายปกครอง

(ตัวอย่างบันทึกการส่งต่อและแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน คู่มือภาคผนวก)

ความสำเร็จในการช่วยเหลือนักเรียนเกิดจากความ
ร่วมมือร่วมใจของนักเรียน ครูทุกฝ่าย และการสนับสนุนอย่างดียิ่ง
ของผู้ปกครอง อีกทั้งหากมีจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาประจำ
โรงเรียน เพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก็จะทำให้ระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาคผนวก

ตัวอย่างวิธีและเครื่องมือในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

คำแนะนำการใช้ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือที่ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัว ครอบครัว การศึกษา อาชีพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้จักและเข้าใจนักเรียนในทุกด้าน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมและการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า การใช้ระเบียบสะสมควรใช้ด้วยความรอบคอบและจริงจัง กล่าวคือ

1. มอบให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการในการกรอกข้อมูลด้านต่าง ๆ ของนักเรียนเพื่อการรู้จักและช่วยเหลือนักเรียนในเบื้องต้น และคัดกรองพฤติกรรมปัญหารุนแรงของนักเรียนเพื่อส่งต่อครูแนะแนว ประสานงานกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น เช่น แพทย์ จิตแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่อนามัย นักจิตวิทยา เป็นต้น เพื่อดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2. ให้นักเรียนกรอกข้อมูลด้านต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง ด้วยความตั้งใจและจริงจัง เริ่มตั้งแต่วันที่นักเรียนเข้าเรียนและจะต้องดำเนินการกรอกข้อมูลเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาจนกว่านักเรียนจะออกจากโรงเรียนในการนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องตรวจตราดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบจัดทำข้อมูลในระเบียบสะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียนได้อย่างจริงจัง

3. จัดให้มีสถานที่และตู้เอกสารหรืออุปกรณ์สำหรับเก็บระเบียบสะสมไว้ในที่มืดซิดให้เป็นที่เรียบร้อยหรือหั่นให้สะดวกสำหรับผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เพราะเป็นความลับที่ไม่ควรเปิดเผยแก่คนทั่วไป

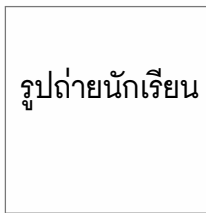
4. จัดให้มีการส่งมอบต่อระเบียบสะสมระหว่างชั้นชั้นในโรงเรียนเดียวกัน สำหรับกรณีที่นักเรียนออกจากโรงเรียนเดิมเพื่อเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอื่นจะต้องมีการบันทึกเป็นหลักฐานการส่งและการรับมอบระเบียบสะสม

ตัวอย่าง

ระเบียบสะสม

ชื่อนักเรียน.....เลขประจำตัว.....

ปีการศึกษา.....ชั้น.....เลขที่.....ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....ชั้น.....เลขที่.....ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....ชั้น.....เลขที่.....ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

(เริ่มใช้ระเบียบนี้เมื่อ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....)

1. ข้อมูลด้านส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล.....ชื่อเล่น.....อายุ.....ปี
 เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
 ภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัด.....ที่อยู่ปัจจุบัน.....
โทรศัพท์.....
 ปัจจุบันพักอยู่กับ บิดาและมารดา บิดา มารดา อื่น ๆ (ระบุ).....
 ลักษณะของที่อยู่ บ้านส่วนตัว บ้านเช่า หอพัก ห้องเช่า อื่น ๆ (ระบุ).....
 นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนโดย รถประจำทาง เดิน อื่น ๆ.....ใช้ระยะเวลาเดินทาง.....นาที
 นักเรียนได้รับค่าใช่จ่ายจาก.....เป็นเงิน.....บาท/วัน, เดือน อื่น ๆ (ระบุ).....
 ค่าพาหนะเดินทางไป-กลับ.....บาท/วัน ค่าอาหารเช้า-กลางวัน.....บาท/วัน อื่น ๆ.....
 เพื่อนในโรงเรียนที่นักเรียนสนิทมากที่สุด ชื่อ-นามสกุล.....เป็นนักเรียนชั้น...../
 เพื่อนที่อยู่ใกล้เคียงหรือรู้จักบ้านของนักเรียน ชื่อ-นามสกุล.....เป็นนักเรียนชั้น...../.....

ชั้น	สิ่งที่นักเรียนภาคภูมิใจในตนเอง	สิ่งที่นักเรียนอยากปรับปรุงแก้ไข	สิ่งที่นักเรียนต้องการให้โรงเรียน/ครู ช่วยเหลือ

ข้อมูลเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลง

วัน/เดือน/ปี	ข้อมูล	หมายเหตุ

2. ข้อมูลด้านครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้/เดือน	ที่อยู่หรือที่ทำงาน	โทรศัพท์
บิดา						
มารดา						
ผู้ปกครอง						

ผู้มีหน้าที่เป็นผู้ปกครอง คือ บิดา มารดา ผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้องกันดังนี้.....
 ที่อยู่ผู้ปกครอง.....โทรศัพท์.....

ปัจจุบันบิดามารดาของนักเรียน อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง แยกกันอยู่เพราะ.....
 บิดาถึงแก่กรรม มารดาถึงแก่กรรม อื่น ๆ ระบุ.....

ภาระหนี้สินของครอบครัว มี ไม่มี

ครอบครัวของนักเรียนมีสมาชิกทั้งหมด.....คน ประกอบด้วย.....

นักเรียนมีพี่น้องร่วมบิดาเดียวกัน.....คน ต่างบิดา.....คน ต่างมารดา.....คน

โดยมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันเรียงลำดับดังนี้

ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ/ตำแหน่ง	รายได้/เดือน	สถานศึกษาหรือที่ทำงาน	สถานภาพ
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

บุคคลในครอบครัวที่นักเรียนไว้ใจมากที่สุด ชื่อ-นามสกุล.....อายุ.....ปี เกี่ยวข้องเป็น.....

ความสัมพันธ์ของครอบครัวระหว่างบิดามารดา รักใคร่กันดี ขัดแย้งทะเลาะกันบางครั้ง

ขัดแย้งทะเลาะกันบ่อยครั้ง

ขัดแย้งและทำร้ายร่างกายบางครั้ง

ขัดแย้งและทำร้ายร่างกายบ่อยครั้ง

อื่น ๆ ระบุ.....

บุคคลในครอบครัวมีการใช้สารเสพติด ไม่มี

มี เกี่ยวข้องเป็น....กับนักเรียน ประเภทสารเสพติดที่ใช้คือ

บุหรี่

สุรา

ยาบ้า

อื่น ๆ ระบุ.....

ข้อมูลเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลง

วัน/เดือน/ปี	ข้อมูล	หมายเหตุ

3. ข้อมูลด้านความสามารถ

3.1 ผลการเรียนรู้ จบชั้น จากโรงเรียน จังหวัด ผลการเรียนรู้เฉลี่ย

ก. โรงเรียนที่เคยศึกษา

จบชั้น	จากโรงเรียน	จังหวัด	ผลการเรียนรู้เฉลี่ย
ป.6
ม.
ม.
ม.

ข. โรงเรียนที่ศึกษาในปัจจุบัน

ชั้นเรียน	ผลการเรียนรู้เฉลี่ยกลุ่มวิชา							ผลการ เรียนเฉลี่ย
	ไทย	สังคม	คณิต	วิทย์	อังกฤษ	7	8	
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1								
	ภาคเรียนที่ 2							
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1								
	ภาคเรียนที่ 2							
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1								
	ภาคเรียนที่ 2							

ค. เจตคติต่อวิชาเรียน

วิชาที่ชอบเรียน 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

วิชาที่ไม่ถนัด 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

ง. วิชาที่เรียนได้ดี 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

3.2 ความสามารถอื่น ๆ

ความสามารถที่มี 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

ผลงานดีเด่น 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

3.3 รางวัล/ทุนการศึกษา

วัน/เดือน/ปี	รางวัล	ทุนการศึกษา

ข้อมูลเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลง

วัน/เดือน/ปี	ข้อมูล	หมายเหตุ

4. ข้อมูลด้านสุขภาพ

นักเรียนมีเลือดหมู่ม.....มีตำหนิที่เห็นชัดเจนคือ.....สีผิว.....

โรคประจำตัวที่เป็น.....วิธีแก้ไขเมื่อเกิดอาการคือ.....

โรคภูมิแพ้ที่เป็นคือ.....แพ้ยา.....ยาที่ใช้ประจำ.....

นักเรียนมีสายตา ปกติ สายตาสั้น สายตาเอียง อื่น ๆ ระบุ.....

นักเรียนสวมแว่นตา ใช่ ไม่ใช่

นักเรียนมีความบกพร่องทางการได้ยิน มี ไม่มี

นักเรียนมีความบกพร่องทางร่างกาย มี ไม่มี

เคยป่วยหนักหรือเคยประสบอุบัติเหตุขั้นร้ายแรงถึงขั้นเข้าโรงพยาบาล ดังนี้.....เมื่อ พ.ศ.....

บันทึกการเจริญเติบโตของร่างกาย (ให้บันทึกภาคเรียนละ 1 ครั้ง)

ชั้นเรียน	น้ำหนัก (กก.)	ส่วนสูง (ซม.)			ผลการเรียนเฉลี่ยกลุ่มวิชา		อื่น ๆ
					ตามเกณฑ์	ต่ำกว่าเกณฑ์	
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1							
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 2							
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1							
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 2							

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นคน

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- วิตกกังวล ปล่อยวาง เครียด มีอารมณ์ขัน ซึมเศร้า ร่าเริง
- ท้อแท้ ขาดกำลังใจ มีกำลังใจ มองโลกตามความเป็นจริง
- สิ้นหวัง มีเป้าหมาย เหงา ก้าวร้าว ยึดหยุ่น ยิ้มแย้มแจ่มใส
- ควบคุมตนเองได้ ว้าเหว่ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

เมื่อมีปัญหาก่อขึ้นนักเรียนมักจะ

- เก็บไว้คนเดียว ปรึกษาเพื่อน แก้ปัญหาด้วยตนเอง ปรึกษาครู-อาจารย์
- ปรึกษาบิดามารดา / ผู้ปกครอง อื่น ๆ โปรดระบุ.....

นักเรียนมีคุณลักษณะด้าน

- รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีวินัย กตัญญู ซื่อสัตย์ อุดทน
- กล้าแสดงออก มีน้ำใจ พึ่งตนเอง ประหยัด ขยัน มีมนุษยสัมพันธ์
- ช่วยเหลือผู้อื่น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ปรับตัวง่าย รู้จักใช้เวลา

ข้อมูลเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลง

วัน/เดือน/ปี	ข้อมูล	หมายเหตุ

5. ข้อมูลด้านการวางแผนการศึกษาและอาชีพ

แบบบันทึกการวางแผนการศึกษาและอาชีพ ชั้น ม.1.....

นักเรียนประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้

-ด้านสุขภาพ.....	-ด้านเศรษฐกิจ.....
-ด้านการเรียน.....	-ด้านความสามารถ.....
-ด้านความสนใจ.....	-ด้านบุคลิกภาพ.....
-ด้านอื่น ๆ	

นักเรียนมีความสนใจในอาชีพต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (เรียงจากมากไปหาน้อย) 1).....2).....3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....
และต้องการเลือกสถานศึกษาต่อดังนี้ อันดับ 1).....อันดับ 2).....อันดับ 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....

แบบบันทึกการวางแผนการศึกษาและอาชีพ ชั้น ม.2.....

นักเรียนประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้

-ด้านสุขภาพ.....	-ด้านเศรษฐกิจ.....
-ด้านการเรียน.....	-ด้านความสามารถ.....
-ด้านความสนใจ.....	-ด้านบุคลิกภาพ.....
-ด้านอื่น ๆ	

นักเรียนมีความสนใจในอาชีพต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (เรียงจากมากไปหาน้อย) 1).....2).....3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....
และต้องการเลือกสถานศึกษาต่อดังนี้ อันดับ 1).....อันดับ 2).....อันดับ 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....

แบบบันทึกการวางแผนการศึกษาและอาชีพ ชั้น ม.3.....

นักเรียนประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้

-ด้านสุขภาพ.....	-ด้านเศรษฐกิจ.....
-ด้านการเรียน.....	-ด้านความสามารถ.....
-ด้านความสนใจ.....	-ด้านบุคลิกภาพ.....
-ด้านอื่น ๆ	

นักเรียนมีความสนใจในอาชีพต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (เรียงจากมากไปหาน้อย) 1).....2).....3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....
และต้องการเลือกสถานศึกษาต่อดังนี้ อันดับ 1).....อันดับ 2).....อันดับ 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....

แบบประเมินตนเอง (SDQ) (ฉบับนักเรียนประเมินตนเอง)

(ด้านหน้า)

ชื่อ-สกุล (นาย/ด.ช./ นางสาว/ด.ญ.).....ชั้น ม...../..... เลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด..... เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริง ที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ฉันพยายามจะทำตัวดีกับคนอื่น ฉันใส่ใจความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. ฉันอยู่ไม่นิ่ง ฉันนั่งนาน ๆ ไม่ได้	☐	☐	☐
3. ฉันปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบายบ่อย ๆ	☐	☐	☐
4. ฉันเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่น (ของกิน เกม ปากกา เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. ฉันโกรธแค้น และมักอารมณ์เสีย	☐	☐	☐
6. ฉันชอบอยู่กับตัวเอง ฉันชอบเล่นคนเดียวหรืออยู่ตามลำพัง	☐	☐	☐
7. ฉันมักทำตามที่คุณอื่นบอก	☐	☐	☐
8. ฉันขี้กังวล	☐	☐	☐
9. ใคร ๆ ก็ฟังฉันได้ถ้าเขาเสียใจ อารมณ์ไม่ดีหรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. ฉันอยู่ไม่สุข วุ่นวาย	☐	☐	☐
11. ฉันมีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาทบ่อย ฉันทำให้คนอื่นทำอย่างที่คุณต้องการได้	☐	☐	☐
13. ฉันไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เพื่อน ๆ ส่วนมากชอบฉัน	☐	☐	☐
15. ฉันวอกแวกง่าย ฉันรู้สึกว่าไม่มีสมาธิ	☐	☐	☐
16. ฉันกังวลเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และเสียความเชื่อมั่นในตนเองง่าย	☐	☐	☐
17. ฉันใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. มีคนว่าฉันโกหก หรือขี้โกงง่าย ๆ	☐	☐	☐
19. เด็ก ๆ คนอื่น ล้อเลียนหรือรังแกฉัน	☐	☐	☐
20. ฉันมักจะอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่, ครู, เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. ฉันคิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ฉันเอาของของคนอื่นในบ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. ฉันเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ฉันขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ฉันทำงานได้จนเสร็จ ความตั้งใจในการทำงานของฉันดี	☐	☐	☐

เธอมีอย่างอื่นที่จะบอกอีกหรือไม่.....

.....

คะแนนด้านที่ 1 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 2 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 3 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 4 แปลผล.....

รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน แปลผล.....

คะแนนความสามารถทางสังคม แปลผล.....

แบบประเมินตนเอง (SDQ) (สำหรับครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน) (ด้านหน้า)

ชื่อ-สกุล นักเรียนที่ได้รับการประเมิน(นาย/ด.ช./นางสาว/ด.ญ.).....ชั้น ม...../..... เลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด..... เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับลักษณะของเด็กในช่วง 6 เดือน

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ห่วงใยความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่นิ่ง นิ่งนาน ๆ ไม่ได้	☐	☐	☐
3. มักจะบ่นว่าปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบาย	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม ของเล่น ดินสอ เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. มักจะอาละวาด หรือโมโหง่าย	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว	☐	☐	☐
7. เชื่อฟัง มักจะทำตามผู้ใหญ่ที่ต้องการ	☐	☐	☐
8. กังวลใจหลายเรื่อง ดูวิตกกังวลเสมอ	☐	☐	☐
9. เป็นที่พึ่งได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. อยู่ไม่สุข รุนวายเป็นอย่างมาก	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น	☐	☐	☐
13. ดูไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย สมาธิสั้น	☐	☐	☐
16. เครียด ไม่ยอมห่างเวลาอยู่สถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. ชอบโกหก หรือขี้โกง	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียนหรือรังแก	☐	☐	☐
20. ชอบอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่, ครู, เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน	☐	☐	☐

คุณมีความเห็นหรือความกังวลอื่นอีกหรือไม่.....

.....

คะแนนด้านที่ 1 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 2 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 3 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 4 แปลผล.....

รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน แปลผล.....

คะแนนสัมพันธภาพทางสังคม แปลผล.....

โดยรวมเธอคิดว่าตัวเองมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่ :

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

ไม่ ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย

ใช่ มีปัญหาชัดเจน ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบข้อต่อไป

ถ้าเธอตอบ “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

น้อยกว่า 1 เดือน 1-5 เดือน

6-12 เดือน มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้เธอรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

ไม่เลย เล็กน้อย

ค่อนข้างมาก มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเธอในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐

ปัญหาของเด็กทำให้คุณหรือชั้นเรียนเกิดความยุ่งยากหรือไม่

ไม่เลย เล็กน้อย

ค่อนข้างมาก มาก

ลายเซ็น.....

ครูผู้สอน / ครูที่ปรึกษา/อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คะแนนรวมแบบประเมินด้านหลัง แปลผล.....

แบบประเมินตนเอง (SDQ) (สำหรับผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียน) (ด้านหน้า)

ชื่อ-สกุล นักเรียนที่ถูกประเมิน(นาย/ต.ช./นางสาว/ต.ญ.).....ชั้น ม...../..... เลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด..... เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับลักษณะของเด็กในช่วง 6 เดือน

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ห่วงใยความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่นิ่ง นิ่งนาน ๆ ไม่ได้	☐	☐	☐
3. มักจะบ่นว่าปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบาย	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม ของเล่น ดินสอ เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. มักจะอาละวาด หรือโมโหง่าย	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว	☐	☐	☐
7. เชื่อฟัง มักจะทำตามผู้ใหญ่ที่ต้องการ	☐	☐	☐
8. กังวลใจหลายเรื่อง ดูวิตกกังวลเสมอ	☐	☐	☐
9. เป็นที่พึ่งได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. อยู่ไม่สุข รุนวายเป็นอย่างมาก	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น	☐	☐	☐
13. ดูไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย สมาธิสั้น	☐	☐	☐
16. เครียด ไม่ยอมห่างเวลาอยู่สถานการณที่ไม่คุ้น และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. ชอบโกหก หรือขี้โกง	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียนหรือรังแก	☐	☐	☐
20. ชอบอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่, ครู, เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน	☐	☐	☐

คุณมีความเห็นหรือความกังวลอื่นอีกหรือไม่.....

.....

คะแนนด้านที่ 1 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 2 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 3 แปลผล.....

คะแนนด้านที่ 4 แปลผล.....

รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน แปลผล.....

คะแนนสัมพันธภาพทางสังคม แปลผล.....

คู่มือแนะนำการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (สำหรับครู)

คำชี้แจง

แบบประเมินตนเอง (SDQ) ชุดนี้ เป็นแบบประเมินตนเองของสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) เป็นเครื่องมือที่ผ่านการวิจัยแล้วว่ามีประสิทธิภาพในการคัดกรองปัญหาเด็กได้ดี สามารถช่วยเหลือครูในการคัดกรองปัญหาและให้การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กในโรงเรียน แบบประเมินตนเอง (SDQ) นี้ เหมาะที่จะใช้กับเด็กอายุระหว่าง 4-16 ปี

แบบประเมินแต่ละชุดมี 2 หน้า หน้าแรกเป็นลักษณะพฤติกรรม จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยสามารถจัดเป็นกลุ่มพฤติกรรมได้ 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มพฤติกรรมด้านอารมณ์ (5 ข้อ)
2. กลุ่มพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น (5 ข้อ)
3. กลุ่มพฤติกรรมด้านความประพฤติ (5 ข้อ)
4. กลุ่มพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพและความสัมพันธ์ (5 ข้อ)
5. กลุ่มพฤติกรรมด้านความสามารถทางสังคม (5 ข้อ)

คะแนนรวมของกลุ่มที่ 1-4 เป็นคะแนนที่แสดงถึงปัญหาพฤติกรรมของเด็กในแต่ละด้าน (Total Difficulties score) ส่วนคะแนนในกลุ่มที่ 5 เป็นคะแนนที่แสดงถึงจุดแข็งของเด็ก (Strength score) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณานำจุดแข็งมาใช้เพื่อให้การช่วยเหลือแก้ปัญหาในด้านอื่น ๆ แก่เด็กต่อไป ใน ขณะเดียวกันคะแนนด้านความสามารถทางสังคมก็เป็นตัวบ่งชี้ให้ครูได้ทราบถึงความยากง่ายในการแก้ปัญหา ถ้าเด็กมีจุดแข็ง (คะแนนด้านความสามารถทางสังคมสูง) การให้ความช่วยเหลือปัญหาพฤติกรรมจะง่ายกว่าเด็กที่ไม่มีจุดแข็ง (คะแนนด้านความสามารถทางสังคมต่ำ) เป็นต้น

หน้าที่ 2 ในด้านหลังของแบบประเมิน เป็นการประเมินผลกระทบของพฤติกรรมว่ามีความเรื้อรังส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้าง ต่อตัวเด็กเอง มีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคม และชีวิตประจำวันของเด็กมากน้อยอย่างไร ซึ่งในส่วนนี้ใช้คำลงสรุปว่า “เป็นระดับความรุนแรงของปัญหา”

การให้คะแนนและการแปลผล

1. ด้านหน้า

การให้คะแนนแยกตามรายด้าน

1. ด้านอารมณ์

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	อาจจะจริง	จริง
3.	มักจะบ่นว่า ปวดศีรษะ ปวดท้อง	0	1	2
8.	กังวลใจหลายเรื่อง ดูกังวลเสมอ	0	1	2
13.	ดูไม่มีความสุข ท้อแท้	0	1	2
16.	เครียด ไม่ยอมห่างเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาดความมั่นใจในตนเอง	0	1	2
24.	ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่ม 0-5 6 7-10
 ปกติ เสี่ยง มีปัญหา

2. ด้านความประพฤติ / เกเร

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	อาจจะจริง	จริง
5.	มักจะอาละวาด หรือโมโหร้าย	0	1	2
7.	เชื่อฟัง มักจะทำตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ	2	1	0
12.	มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น	0	1	2
18.	ชอบโกหก หรือขี้โกง	0	1	2
22.	ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียนหรือที่อื่น	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่ม 0-4 5 6-10
 ปกติ เสี่ยง มีปัญหา

3. ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	อาจจะจริง	จริง
2.	อยู่ไม่นิ่ง นั่งนิ่ง ๆ ไม่ได้	0	1	2
10.	อยู่ไม่สุข วุ่นวายอย่างมาก	0	1	2
15.	วอกแวกง่าย สมาธิสั้น	0	1	2
21.	คิดก่อนทำ	2	1	0
25.	ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน	2	1	0

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่ม 0-5 6 7-10
 ปกติ เสี่ยง มีปัญหา

2. ด้านหลัง

ประเมินว่ามีความเรื้อรัง ส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบตัวเด็ก มีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคม และชีวิตประจำวันของเด็ก

ในการประเมินว่าตัวเองมีปัญหาด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่นได้

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องคิดคะแนนข้อต่อไป

ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้พิจารณาแบบประเมินในหัวข้อต่อไปนี้

- ปัญหานี้ทำให้รู้สึกไม่สบายใจหรือไม่
- ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ หรือไม่

ใน 2 หัวข้อนี้ ถ้าตอบว่า “ไม่เลย” หรือ “เล็กน้อย” ให้ 0 คะแนน “ค่อนข้างมาก” ให้ 1 คะแนน “มาก” ให้ 2 คะแนน ดังนี้

ข้อความ	ไม่เคย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
ปัญหานี้ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ	0	0	1	2
ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ				
● ความเป็นอยู่ที่บ้าน	0	0	1	2
● การคบเพื่อน	0	0	1	2
● การเรียนในห้องเรียน	0	0	1	2
● กิจกรรมยามว่าง	0	0	1	2

สรุปการแปลผลด้านหลัง

คะแนนรวม 0 คะแนน = ปกติ

คะแนนรวม 1-2 คะแนน = เสี่ยง/มีปัญหา

การแปลผลแบบประเมินพฤติกรรมเด็กฉบับครู / ผู้ปกครองประเมินนักเรียน
คะแนนจากแบบประเมินด้านหน้า (25 ข้อ)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ฉบับครูประเมินนักเรียน

รายการประเมิน	ปกติ	เสี่ยง/มีปัญหา
คะแนนรวม	0-15	16-40
- คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0-3	4-10
- คะแนนพฤติกรรมเกร	0-3	4-10
- คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	0-5	6-10
- คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0-5	6-10
- คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม	4-10	0-3
	(มีจุดแข็ง)	(ไม่มีจุดแข็ง)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ฉบับผู้ปกครองประเมินนักเรียน

รายการประเมิน	ปกติ	เสี่ยง/มีปัญหา
คะแนนรวม	0-15	16-40
- คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0-3	4-10
- คะแนนพฤติกรรมเกร	0-3	4-10
- คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	0-5	6-10
- คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0-5	6-10
- คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม	4-10	0-4
	(มีจุดแข็ง)	(ไม่มีจุดแข็ง)

แบบคัดกรองนักเรียนและแนวทางการช่วยเหลือ
(จากระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) และอื่น ๆ)

ชื่อ - สกุล.....ชั้น ม...../.....เลขที่.....

1. ด้านการเรียน

กลุ่มปกติ

กลุ่มเสี่ยง

กลุ่มมีปัญหา

- () ผลการเรียนเฉลี่ย 1.00-1.50
- () มาเรียนสายมากกว่า 5-10 ครั้ง
ใน 1 ภาคเรียน
- () ไม่เข้าเรียนในวิชาต่าง ๆ 3-5 ครั้ง
ต่อ 1 รายวิชา
- () มี 0 ร มส. จำนวน 1-5 วิชา
ใน 1 ภาคเรียน
- () อ่านหนังสือไม่คล่อง
- () อื่น ๆ คือ.....

- () ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.00
- () อ่านหนังสือไม่ออก
- () เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง สะกด
คำผิดแม้แต่คำง่าย ๆ
- () ไม่เข้าใจในบทเรียนทุกวิชา
- () ไม่เข้าเรียนในวิชาต่าง ๆ มากกว่า
5 ครั้ง ต่อ 1 วิชา
- () มี 0 ร มส. มพ. มากกว่า 5 วิชา
ใน 1 ภาคเรียน
- () มาเรียนสายมากกว่า 10 ครั้ง
ใน 1 ภาคเรียน
- () อื่น ๆ คือ.....

2. ด้านความสามารถอื่น ๆ

มี คือ.....

ไม่ชัดเจนในความสามารถด้าน

3. ด้านสุขภาพ

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

- () น้ำหนักผิดปกติและไม่สัมพันธ์
กับส่วนสูงหรืออายุ
- () เจ็บป่วยบ่อย ๆ
- () ร่างกายไม่แข็งแรง
- () ด้านสายตา สั้น/เอียง
- () ด้านการรับฟัง
- () อื่น ๆ คือ.....

- () ป่วยเป็นโรคร้ายแรง / เรื้อรัง หรือ
มีความพิการทางกาย
- () มีความบกพร่องทางการได้ยิน
(หูหนวก)
- () ความบกพร่องทางการมองเห็น
(ตาบอด)
- () ความเจ็บป่วยที่มีผลกระทบต่อ
การเรียน
- () อื่น ๆ คือ.....

4. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม (พิจารณาจากแบบประเมิน SDQ)

- 4.1 ด้านอารมณ์ ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- 4.2 ด้านความประพฤติ ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- 4.3 ด้านพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- 4.4 ด้านบุคลิกภาพและความสัมพันธ์กับเพื่อน ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- ผลรวมทั้ง 4 ด้าน ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- 4.5 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ปกติ เสี่ยง มีปัญหา

5. ด้านเศรษฐกิจ

- ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- () บิดาหรือมารดาตกงาน () รายได้ครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน
- () รายได้น้อย (5,000-10,000) () ไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน
- () ใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือย () บิดาและมารดาตกงาน
- () ได้เงินมาโรงเรียนวันละ.....บาท () ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน
- () อื่น ๆ คือ..... () มีภาระหนี้สินจำนวนมาก
- () อื่น ๆ คือ..... () อื่น ๆ คือ.....

6. ด้านการคุ้มครองนักเรียน

- ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- () อยู่หอพัก () ไม่มีผู้ดูแล
- () บิดามารดาแยกทางกันหรือ แต่งงานใหม่ () มีบุคคลในครอบครัว ใช้สารเสพติด/ เล่นการพนัน
- () มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบิดา หรือมารดา () มีบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยด้วย โรครุนแรง / เรื้อรัง
- () อาชีพผู้ปกครองเสี่ยงต่อกฎหมาย () มีความขัดแย้งและมีการใช้ความ รุนแรงในครอบครัว
- () มีการใช้แอลกอฮอล์บางครั้ง () มีการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
- () มีการใช้สารเสพติดหรือเล่นการพนัน ในครอบครัวเป็นบางครั้ง () มีการมีวาทกรรมทางเพศ
- () ที่พักอยู่ในชุมชนแออัดหรือใกล้ แหล่งมั่วสุม () อื่น ๆ คือ.....

7. ด้านอื่น ๆ

- ด้านการใช้สารเสพติด ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- ด้านเพศสัมพันธ์ ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- ด้านอื่น ๆ ที่ เสี่ยง คือ.....
มีปัญหาคือ.....

ตัวอย่าง

บันทึกการคัดกรอง

แบบบันทึกสรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

(จากระเบียบนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และอื่น ๆ)

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....

วันที่ เดือน ปี.....

ครูผู้สรุป.....

1. ด้านการเรียน

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

() ผลการเรียนเฉลี่ย 1.00 - 2.00 () ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.0

() ไม่เข้าเรียนในวิชาต่าง ๆ 3-5 ครั้ง ต่อ 1 รายวิชา () ไม่เข้าเรียนในวิชาต่าง ๆ มากกว่า 5 ครั้ง ต่อ 1 วิชา

() มี 0 ร มส. 1-5 วิชา ใน 1 ภาคเรียน () มีผลการเรียนระดับ 0

() อ่านหนังสือไม่คล่อง () มากกว่า 5 วิชา ใน 1 ภาคเรียน

() มาเรียนสายมากกว่า 5 ครั้ง แต่ไม่เกิน 10 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน () มาเรียนสายมากกว่า 10 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน

() อื่น ๆ () อ่านหนังสือไม่ออก

() เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง

() ไม่เข้าใจบทเรียนทุกวิชา

() อื่น ๆ คือ.....

2. ด้านความสามารถอื่น ๆ

มี ระบุ.....

ไม่ชัดเจนในความสามารถด้านอื่น นอกจากด้านการเรียน

3. ด้านสุขภาพ

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

() ร่างกายไม่แข็งแรง () ป่วยเป็นโรคร้ายแรง/เรื้อรัง หรือ

() มีโรคประจำตัว หรือเจ็บป่วยบ่อยๆ () มีความพิการทางกาย

() น้ำหนักผิดปกติและไม่สัมพันธ์ () มีความบกพร่องทางการได้ยิน

กับส่วนสูงหรืออายุ () มีความบกพร่องทางการมองเห็น

() อื่น ๆ..... () ความเจ็บป่วยมีผลกระทบต่อการศึกษา

() อื่น ๆ คือ.....

4. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม

ด้านอารมณ์

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

ด้านความประพฤติ

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

ด้านบุคลิกภาพและความสัมพันธ์กับเพื่อน

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

10. ด้านเศรษฐกิจ

ปกติ

เสี่ยง

- () รายได้ครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน
- () พ่อหรือแม่ตกงาน
- () มีภาระหนี้สิน
- () ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- () อื่น ๆ.....

มีปัญหา

- () รายได้ครอบครัวต่ำกว่า 3,000 บาท/ เดือน
- () พ่อและแม่ตกงาน
- () มีภาระหนี้สินจำนวนมาก
- () ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน
- () ไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน
- () อื่น ๆ

6. ด้านการคุ้มครองนักเรียน

ปกติ

เสี่ยง

- () อยู่หอพัก
- () พ่อแม่แยกทางกันหรือสมรสใหม่
- () มีพฤติกรรมส่อไปในทางขู้สาว
- () มีความรู้สึกไม่ดีต่อพ่อ หรือแม่
- () มีการใช้สารเสพติดในครอบครัว
- () มีการเล่นการพนันในครอบครัว
- () อื่น ๆ

มีปัญหา

- () ไม่มีผู้ดูแล
- () มีบุคคลในครอบครัวใช้สารเสพติด
- () เล่นการพนัน
- () มีบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยด้วยโรครุนแรง/เรื้อรัง
- () มีความขัดแย้งและมีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว
- () มีการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

7. ด้านยาเสพติด

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

ด้านเพศ

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

8. ด้านความปลอดภัย

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

9. ด้านอื่น ๆ

สรุป

นักเรียนจัดอยู่ในกลุ่ม

- ปกติ
- เสี่ยง
- มีปัญหา

หมายเหตุ แบบการคัดกรอง ให้จัดทำโดยพิจารณาตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

ตัวอย่าง

แบบสรุปการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล / ชั้น ม.....

- คำชี้แจง 1. ถ้านักเรียนจัดอยู่ในกลุ่มปกติให้ ลงในช่องกลุ่มปกติ ถ้าไม่ใช่ให้ขีด -
 2. สำหรับนักเรียนทุกกลุ่มในช่องสัมพันธ์ทางสังคม ถ้าเป็นจุดแข็งให้ขีด ถ้าไม่ใช่ให้ขีด - และให้ระบุความสามารถพิเศษที่นักเรียนมีลงในช่องมีความสามารถพิเศษ
 3. ถ้านักเรียนมีอาการเสี่ยงและมีปัญหาต้องได้รับการช่วยเหลือในด้านใด ให้ขีด ในช่องนั้น ๆ

ที่	ชื่อ - สกุลนักเรียน	กลุ่มปกติ	สัมพันธ์ทางสังคม เป็นจุดแข็ง	มีความสามารถพิเศษ	ด้าน การเรียน	กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา						ปัญหา ด้านเพื่อน ที่พบเพิ่มเติม		
						ด้านสุขภาพ : ร่างกาย-จิตใจ-พฤติกรรม							ครอบครัว	
						ร่างกาย	อารมณ์	ความประพฤติ (เก็บตัว)	ไม่อยู่นิ่ง	สัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนนักเรียน	เศรษฐกิจ		การคุ้มครอง	
	คนคนคนคนคนคนคนคนคนคนคนคน	
รวม	คนคนคนคนคนคนคนคนคนคนคนคน	

ลงชื่อครูที่ปรึกษา.....ผู้สรุป
/...../.....

สรุป ● จำนวนนักเรียนทั้งหมด.....คน แยกเป็น กลุ่มปกติ.....คน กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา.....คน
 ● แต่ละกลุ่มคิดเป็นค่าร้อยละจากจำนวนนักเรียนในความดูแล (ร้อยละ.....) (ร้อยละ.....)

ตัวอย่าง

การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 1 สร้างความคุ้นเคย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูและนักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยกัน
2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักกันและกันมากขึ้น

สาระสำคัญ

การที่คนเรามาอยู่รวมกันจำเป็นต้องทำความรู้จักคุ้นเคยกันเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ และปรับตัวให้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

การดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตัวเอง เช่น ชื่อจริง ชื่อเล่น ฯลฯ
2. ให้นักเรียนจับคู่ สัมภาษณ์เพื่อนแล้วจับกลุ่มสัมภาษณ์เพิ่มขึ้นจาก 2 เป็น 4 เป็น 8
3. ให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการร่วมกิจกรรม

หมายเหตุ ในห้องที่นักเรียนรู้จักกันแล้ว อาจมีการแนะนำรายละเอียดอื่น ๆ มากขึ้น ตามที่ครูที่ปรึกษา เห็นสมควร

จำนวนครั้ง และระยะเวลา

ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้ง

พิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหา และวิธีการ

อีกทั้งยืดหยุ่นตามช่วงเวลาการจัดกิจกรรมโฮมรูม

ของแต่ละโรงเรียน

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 2 ความดี - ความสามารถที่มี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความดีและความสามารถพิเศษของตน
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

สาระสำคัญ

การที่บุคคลได้มองเห็นความดี สิ่งที่ดีหรือความสามารถพิเศษของตนเอง จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตนเองต่อไป

การดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่าถึงงานอดิเรกของตนเอง โดยอาจเสนอเป็นการเล่าเรื่องหรือแสดงท่าทางโดยใช้ภาษาใบ้ แล้วให้เพื่อนทาย
2. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่าถึงความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ ของตนเอง หากไม่มีครูและเพื่อนนักเรียนช่วยกันให้กำลังใจ และช่วยกันบอกถึงกิจกรรม หรือสิ่ง que นักเรียนทำได้ดี
3. ให้นักเรียนเล่าการกระทำของตนที่รู้สึกประทับใจ หรือประสบการณ์ที่ทำให้ภาคภูมิใจ
4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงข้อคิดที่ได้จากการร่วมกิจกรรมครั้งนี้

บันทึกผลการจัดกิจกรรม

จัดกิจกรรม วันที่..... สถานที่จัดกิจกรรม.....

ผลการจัดกิจกรรม

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 4 การพัฒนาตนด้านการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ประเมินตนเองในด้านการเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกวิธีที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องการเรียน

สาระสำคัญ

การส่งเสริมให้นักเรียนได้สำรวจและรู้จักตนเองในเรื่องการเรียนจะช่วยให้เด็กมองเห็นแนวทางในการพัฒนาตนเองด้านการเรียนให้ประสบความสำเร็จ

การดำเนินกิจกรรม

1. ครูอธิบายเกณฑ์การจบหลักสูตร
 2. ให้นักเรียนรายงานการแก้ไข O, ร, มส, มผ สำหรับนักเรียนที่ผลการเรียนดังกล่าว
 3. ให้นักเรียนรายงานผลการเรียนเฉลี่ยรายวิชาแต่ละภาคเรียนโดยเสนอเป็นกราฟแท่ง
 4. ให้นักเรียนที่ได้ผลการเรียนดีในแต่ละรายวิชาเล่าวิธีการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ
4. ครูนำอภิปรายเรื่องการจัดแบ่งเวลาในการ....
- การทำงานบ้าน
 - การดูหนัง
 - การทำกิจกรรมนอกหลักสูตร
 - การช่วยงานผู้ปกครอง
 - การทำนิตยย่อ ฯลฯ

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 6 มารยาทในโอกาสต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงประโยชน์ของการมีมารยาทที่ดี
2. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ

สาระสำคัญ

มารยาทที่งดงามทำให้เพิ่มคุณค่าของตนและเป็นที่ยอมรับของผู้พบเห็นนักเรียน จึงควรได้เรียนรู้ถึงการปฏิบัติตนให้มีมารยาทเหมาะสมกับโอกาส เวลา และสถานที่

การดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนบอกถึงมารยาทของตนเองหรือของเพื่อน ๆ ที่ได้รับคำชมเชยและอภิปรายร่วมกันถึงเหตุผลที่ได้รับคำชมนั้น
2. ให้นักเรียนสาธิตการแสดงมารยาทที่ได้รับการชมเชย
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติสำหรับมารยาทในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - มารยาทในการใช้โทรศัพท์
 - มารยาทในการรับประทานอาหาร
 - มารยาทในการเข้าห้องประชุม
 - มารยาทในการเข้าพบผู้ใหญ่, ครู, อาจารย์ ฯลฯ

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 7 การผ่อนคลายความเครียด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญการผ่อนคลายความเครียด
2. เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีในการผ่อนคลายความเครียด

สาระสำคัญ

ความเครียดเกิดขึ้นได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งหากนักเรียนรู้เท่าทันและขจัดออกไปได้ ยิ่งเร็วเท่าไรก็จะทำให้สุขภาพจิตดีขึ้นเท่านั้น แต่หากปล่อยไว้ให้สะสมมากขึ้นจะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้ขาดความสุขในการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนลดลง ตลอดจนส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างได้อีกด้วย

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออาสาสมัครนักเรียนเล่าถึงสถานการณ์ที่ตนเองเกิดความเครียด และวิธีการจัดการกับความเครียดนั้นแล้ว อภิปรายร่วมกันถึงสาเหตุและผลของความเครียด รวมทั้งแนวทางการขจัดความเครียด
2. ครูนำเสนอเทคนิคการผ่อนคลายความเครียดเบื้องต้น และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามครู แล้วนำไปใช้กับตนเอง เช่น การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การฝึกหายใจเพื่อคลายเครียด เป็นต้น

ตัวอย่าง
แบบบันทึกสรุปผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมในแต่ละครั้ง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	ผลที่ได้รับ	หมายเหตุ
1.	20 พ.ค.44	การสร้างความคุ้นเคย	-ครูและนักเรียน ได้รู้จักกันมากขึ้น	สังเกตเห็น ด.ช.แดง มักจะก้มหน้าไม่ค่อย สบตาเพื่อน ๆ เมื่อมี การทำกิจกรรม
2.				

หมายเหตุ แบบฟอร์มการประเมินดังกล่าว สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่าง
กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
(Classroom meeting)

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 1 กลุ่มสัมพันธ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ปกครองและครูที่ปรึกษา ได้ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กวัยรุ่น

สาระสำคัญ

การได้รู้จักและสร้างความคุ้นเคยอย่างเป็นกันเอง จะช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับ ครูที่ปรึกษา และเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

การดำเนินกิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
ประสบการณ์ (จับคู่ 2 คน)	- ครูแนะนำตัวเองและเล่าวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมและการทำกิจกรรมร่วมกัน - ให้ผู้ปกครองจับคู่ 2 คน ทำความรู้จักกัน โดยแนะนำตัวเองในหัวข้อต่าง ๆ เช่น ชื่อ ที่อยู่ ลักษณะงานที่ทำ งานอดิเรก ฯลฯ	1. กระดาษเปล่าสำหรับผู้ปกครองบันทึกและทำกิจกรรม
สะท้อนความคิด อภิปราย (กลุ่ม4คน)	- สมาชิกแนะนำตนเอง และพูดถึงเทคนิคที่ใช้ในการเลี้ยงดูลูกของตนเองได้สำเร็จ กลุ่มละ 1-2 ข้อ	
ความคิดรวบยอด (กลุ่มใหญ่)	- ตัวแทนกลุ่มแนะนำสมาชิกในกลุ่มใหญ่ และนำเสนอเทคนิคการเลี้ยงดูลูก กลุ่มละ 1-2 ข้อ	

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
	<p>- ครูที่ปรึกษาสรุปและอภิปรายร่วมกลุ่ม (หากมีการเสนอเทคนิคในแง่ลบให้มีการอภิปรายเพิ่มเติมถึงข้อจำกัดของการใช้เทคนิคนั้น) โดยครูที่ปรึกษาไม่ต้องตัดสินว่าข้อใดผิดหรือถูก แต่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ปกครองในการนำเทคนิควิธีต่าง ๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับครอบครัวของตนเอง</p>	

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 2 ปรัชญาหรือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และรับทราบปัญหาของนักเรียนร่วมกัน
2. เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ระหว่างบ้านและโรงเรียน

สาระสำคัญ

ความรู้พื้นฐานและความคาดหวังที่แตกต่างกันไปของผู้ปกครองจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้สภาพปัญหาของเด็ก ตามประสบการณ์ส่วนตัวของตนเอง การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครองและครูที่ปรึกษา จะช่วยให้ผู้ปกครองสามารถมองปัญหาของเด็กได้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น

การดำเนินกิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
ประสบการณ์ (กลุ่มใหญ่)	<ul style="list-style-type: none">- ครูแนะนำตัวเอง และพูดถึงวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรม- ครูที่ปรึกษาซักทายด้วยการกล่าวนำถามถึงความเป็นไปของนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน เช่น ถามว่า “ไม่ทราบ ว่าอยู่ที่บ้านลูกเป็นอย่างไรกันบ้าง”- ครูที่ปรึกษาบ้านที่กประเด็นปัญหาที่พบของนักเรียนเมื่ออยู่บ้าน- ครูที่ปรึกษาเสนอประเด็นปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียนเป็นภาพรวม	1. กระดาษเปล่าสำหรับบันทึก
สะท้อนความคิดและอภิปราย (กลุ่ม 5-6 คน)	<ul style="list-style-type: none">- แบ่งกลุ่มย่อย อภิปรายปัญหาที่พบบ่อย กลุ่มละ 1 ปัญหา	2. ใบงานที่ 1

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
<p>ความคิดรวบยอด (กลุ่มใหญ่)</p> <p>ประยุกต์แนวคิด (กลุ่ม 5-6 คน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ อภิปราย สรุป - แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง ระดมความคิดตามใบงาน - ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ/อภิปราย/สรุป 	3. ใบงานที่ 2

แนวการดำเนินกิจกรรม มีหลากหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถนำมาพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับสาระที่จะนำเสนอ และสภาพความพร้อมของผู้ปกครองและโรงเรียน แต่ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือร่วมกิจกรรมให้มาก ซึ่งในที่นี้ เสนอตัวอย่างการประชุมตามแนวของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

ใบงานที่ 1

แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มละ 5-6 คน อภิปรายร่วมกันตามประเด็นในใบงาน สรุปลงและหาตัวแทน นำเสนอ กลุ่มละ 5 นาที ดังนี้

- 1. ปัญหา.....
- 2. สาเหตุ
 - 2.1 ด้านตัวเด็ก.....
 -
 - 2.2 ด้านครอบครัว.....
 -
 - 2.3 ด้านโรงเรียน.....
 -
- 3. แนวทางการแก้ไข
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -

ใบงานที่ 2

แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มละ 5-6 คน ระดมความคิดตามประเด็นในใบงานและหาตัวแทนนำเสนอ กลุ่มละ 2 นาที

ประเด็นอภิปราย

“ผู้ปกครองควรปฏิบัติตัวอย่างใดในการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในลูกรวัยรุ่น”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
<p>ประยุกต์แนวคิด (กลุ่ม 5-6)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง ระดมความคิด/อภิปรายถึงแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนตามใบงาน - ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ และสรุปข้อคิดเห็นเพิ่มเติม / ปิดกิจกรรม 	<p>- ใบงานที่ 2</p>

**ในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน
 แต่ละครั้ง โรงเรียนควรกำหนดวัตถุประสงค์และ
 เนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น
 ของโรงเรียน โดยมุ่งผลที่นักเรียนเป็นสำคัญ**

ใบงานที่ 2

แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มละ 5-6 คน ระดมความคิดตามประเด็นในใบงานสรุปเนื้อหาตัวแทน
นำเสนอ กลุ่มละ 5 นาที

สำรวจลูกของท่าน	แนวทางการพัฒนาลูกของท่าน
ข้อดี	1..... 2..... 3.....
สิ่งที่ควรปรับปรุง	1..... 2..... 3.....
สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ.....

ใบความรู้ที่ 1

ธรรมชาติของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม คือ

1. การแตกเนื้อหนุ่มเนื้อสาว มีการเปลี่ยนแปลงขนาดน้ำหนัก ทรวดทรงของร่างกายอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการทำงานของต่อมเพศที่มากขึ้น เช่น มีสภาพร่างกายที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น การมีประจำเดือน การผื่นเปื่อย ตลอดจนการมีความรู้สึกทางเพศ ทำให้วัยรุ่นเกิดคำถามในใจมากมายว่า “อะไรเกิดขึ้นกับเขา” “เกิดได้อย่างไร” “เขาจะเหมือนพี่ ๆ ไหม” “ทำไมเขาจึงไม่เหมือนเพื่อน ๆ” “เขาผิดปกติหรือเปล่า” ทำให้เขากลายเป็นคนหมกมุ่น ครุ่นคิด ผันกลางวัน หรืออาจมีท่าทีหงุดหงิด หวาดกลัว ซึ่งเขาควรจะได้เรียนรู้ถึงข้อเท็จจริงในเรื่องเหล่านี้เพื่อที่เขาจะได้คลายความสงสัยและเข้าใจธรรมชาติของวัยมากขึ้น

2. อารมณ์ของวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วโดยไม่ค่อยมีเหตุผลนัก เช่น โกรธง่าย ดีใจง่าย และแสดงออกโดยไม่ค่อยกลั่นกรอง เขาต้องการเวลาสัก 2-3 ปี เพื่อปรับสภาพอารมณ์ที่ผันผวน

3. ความอยากเป็นอิสระ อยากมีเสรีแค้น ไม่อยู่ในอารมณ์ของผู้ใหญ่ เขาจึงมักแสดงท่าทีบางอย่างที่ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเขาอวดดี ก้าวร้าว ไม่สุภาพอ่อนน้อม หรือทำท่ายกฏเกณฑ์ของบ้านของโรงเรียน เขาจึงต้องการสนับสนุนให้ได้แสดงออกถึงความอยากใหญ่ เช่น อยากมีอำนาจเหนือผู้อื่น อาวุโสกว่าเหนือคนรับใช้ หรือในบางครั้งอาจแสดงกับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่จำเป็นต้องมีการอภิปรายร่วมกันเป็นการส่วนตัวกับเขาเพื่อให้เขาได้แสดงออกถึงความคิดเห็นที่เป็นอิสระ โดยพ่อแม่จะช่วยเสริมในส่วนที่เขาคิดเห็นไม่ถูกต้องได้

4. ความอยากเด่น อยากทัดเทียมเพื่อนฝูง ความด้อยในเรื่องรูปโฉม การเงิน สภาพสังคมและครอบครัว มักทำให้เขาเกิดความรู้สึกมีปมด้อยอย่างรุนแรงกว่าเด็กวัยอื่น เด็กจะพยายามกลบเกลื่อนปมด้อยด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น แยกจากกลุ่มเพื่อน แสดงความประพฤติอวดเด่นเรียกร้องความสนใจต่าง ๆ ฉะนั้นพ่อแม่ต้องช่วยให้เขาเข้าใจฐานะที่ถูกต้องของครอบครัว ช่วยให้เขาสามารถดึงส่วนดีของเขาขึ้นมาทดแทน ให้เขารู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

ความไม่อยากแตกต่างจากกลุ่ม บางทีก็ผลักดันให้เขาประพฤติตนนอกกลุ่มออกไปบ้าง การช่วยสนับสนุนชักจูงให้เด็กรู้จักเลือกกลุ่ม จะพาเขากลับเข้าสู่ทางดีว่าการตำหนิลงโทษ การเปิดโอกาสให้เด็กพาเพื่อนมาทำกิจกรรมในบ้าน รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากเด็ก ท่านจะมีโอกาสสอดแทรกทัศนคติของท่านสู่เขาได้โดยง่าย

5. ความอยากลอง อยากรู้ อยากเห็น อยากมีประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ทำให้เด็กเกิดความพอใจ ความภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเอง รวมทั้งเป็นการระบายพลังทางร่างกายที่มีมากขึ้นในวัยรุ่น ออกมา การสนับสนุนให้เด็กวัยรุ่นมีกิจกรรมในทางสร้างสรรค์ทำอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นงานการเล่น การแข่งขันที่ต้องใช้กำลังกาย กำลังความคิด ก็จะช่วยขจัดความอยากรู้อยากลองในทางที่ผิดได้

6. วัยรุ่นจะมีจินตนาการทางเพศ สนใจเพศตรงข้าม และอยากให้เพศตรงข้าม สนใจเด็ก ๆ ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องมีกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อเรียนรู้การวางตนให้ เหมาะสมกับเพศของเขา การ เตรียมเด็กให้เข้าใจบทบาทของเพศหญิงและเพศชาย โดยเปิดโอกาสให้เขาได้เข้าสังคมกับเพื่อนต่าง เพศในสายตาของท่าน ดีกว่าปิดกั้นความอยากรู้อย่างเคร่งครัด ซึ่งจะ让孩子หนีไปสังสรรค์ในที่ลับตาผู้ใหญ่ แล้วเกิดความผิดพลาดโดยไม่รู้เท่าทันชีวิต

7. ไม่มั่นใจว่า “จะเป็นอย่างไร” “จะเป็นเหมือนใคร” “จะเป็นหญิงหรือชาย” วัยรุ่นจึงเหมือน อยู่ในทางสองแพร่ง ที่กำลังมองหาเอกลักษณ์ของตัวเอง ซึ่งประสบการณ์ที่เขาได้พบเห็นมาแต่เยาว์วัยใน ครอบครัวที่มั่นคงเป็นสุข จะช่วยให้เขาหาเอกลักษณ์ได้เร็วขึ้นและผ่านปัญหาได้อย่างมีทิศทาง เด็กวัยรุ่น ที่มีชีวิตระหกระเหิน ไม่เป็นสุข ขาดแบบอย่างที่ดี หรือมีครอบครัว ไม่เป็นที่ภาคภูมิใจ ย่อมไม่อบอุ่น สับสน และเดินทางผิดได้ง่าย ทำให้เขาต้องหาเอกลักษณ์ของตนเองจากบุคคลที่เขาชื่นชมซึ่งมักจะเป็นเพื่อนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มอบายมุขทั้งหลายนั่นเอง

บทความจากศูนย์สุขวิทยาจิต

กรมสุขภาพจิต

7. อย่างกลัวการยอมรับความผิดพลาดของตัวเอง

เมื่อคุณทำผิดพลาดต้องกล้ายอมรับความผิดเพื่อแสดงให้วัยรุ่นเห็นว่าคุณเป็นพ่อแม่ยุคประชาธิปไตย ไม่ใช่คนเผด็จการ เพราะจะทำให้เขาไว้วางใจในตัวคุณและพร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของคุณมากขึ้น

8. เมื่อวัยรุ่นประสบความสำเร็จต้องชมเชยเขาอย่างจริงใจ

ทำให้เขารู้สึกว่าคุณมีความภาคภูมิใจในตัวเขาซึ่งทำให้เขารู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับนับถือมาก

9. จงหลีกเลี่ยงการตำหนิติเตียน

เมื่อคุณไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจของเขา แม้ว่า คุณจะไม่เห็นด้วยอย่างมาก ๆ ก็ตามแต่จะทำให้เขารู้ว่าคุณไม่เห็นด้วยกับเขาด้วยการพูดกันอย่างมีมิตรภาพ ร่วมอภิปรายถึงข้อผิดพลาดนั้น ๆ ด้วยความอดกลั้นอย่างที่สุด เพื่อแสดงความเคารพในการตัดสินใจของเขาและ พัฒนาความแข็งแกร่งของบุคลิกภาพต่อไปในอนาคตได้

10. สนับสนุนพฤติกรรมที่ดี แทนการตอกย้ำข้อบกพร่อง

ในกรณีที่ลูกวัยรุ่นมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เขาอาจถูกประทับตราว่าเป็นนักเลง หรือเป็นไอ้ตัวยุ่ง เพราะเขามีพฤติกรรมที่เกรเมื่อถูกตำหนิบ่อย ๆ จะยิ่งทำให้เขารู้สึกว่าเขาคงจะเป็นคนแบบนั้นจริง ๆ เมื่อมีการตอกย้ำข้อบกพร่อง ยิ่งผลักดันให้เด็กมีพฤติกรรมไม่ดีต่อไป ฉะนั้นจึงควรเน้นพฤติกรรมที่ดีของเขา บางทีเขาอาจตอบสนองความศรัทธาของเรา โดยการทำตัวเป็นคนดีก็ได้

11. จงทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก

ให้ลูกเกิดความศรัทธาในตัวของคุณแม่ เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการลอกเลียนแบบเพื่อนำเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตัวเอง โดยโปรดระลึกไว้เสมอว่าท่านต้องการให้เด็กวัยรุ่นเติบโตเป็นคนอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับว่าท่านเองจะเป็นแบบอย่างให้เขาเป็นตามที่ต้องการได้หรือไม่

12. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในบ้าน

เพื่อให้บ้านน่าอยู่และเป็นที่หลบร้อนได้เสมอสำหรับวัยรุ่นในบ้านพ่อแม่ควรมีความรักใคร่ปรองดองกัน ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน ให้ความรักแก่บุตรเท่าเทียมกัน ไม่ทอดทิ้งบุตรมากเกินไป สมาชิกในบ้านควรมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากัน เช่น รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน พูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง มีปัญหาอะไรก็จะได้ช่วยกันแก้ไข บุคคลในครอบครัวมีกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน เช่น การปลูกต้นไม้ เล่นกีฬา เพราะกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความสนิทสนมกลมเกลียวกันมากขึ้น เมื่อเขามีปัญหาเขาก็จะกล้าเดินเข้ามาปรึกษาคุณแม่ด้วยความสนิทใจ

ตัวอย่าง
ตัวอย่างแบบบันทึกสรุปผลการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน
(Classroom meeting)

ครั้งที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้บันทึก.....ชั้น...../.....

1. จำนวนผู้ปกครองที่มาประชุม.....คน จากจำนวนเต็ม.....คน (มีรายชื่อดังแนบ)

2. บรรยากาศความร่วมมือ.....

.....

.....

.....

.....

3. ผลที่ได้รับ.....

.....

.....

.....

4. งานที่ทำต่อเนื่อง.....

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

ตัวอย่าง

การจัดกิจกรรมการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. กิจกรรมในห้องเรียน
3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
4. กิจกรรมซ่อมเสริม
5. กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
<p>1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนไม่ใช่คาบเรียน โดยส่วนใหญ่จะเป็นเวลาเข้าก่อนเข้าแถว หรือ ตอนบ่าย ช่วงหมดเวลาคาบเรียน หรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว</p> <p>การจัดกิจกรรมอาจจัดทำเป็นชุมนุม/ชมรม โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา กับนักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือก (นักเรียนเสนอกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถของตนเอง) กิจกรรมให้เหมาะสมและตามความต้องการ ของตัวนักเรียน</p> <p>โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิกหรือเป็นผู้ร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้รับผิดชอบ จัดกิจกรรมเองโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือส่วนรวม - นักเรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าหรือภาคภูมิใจในตนเอง จากการแสดงออกถึง ความสามารถที่ตนมี - นักเรียนมีทักษะทางสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดชุมนุม/ชมรม ที่นักเรียนสนใจ เช่น ชมรมร้องเพลง ดนตรีพื้นเมือง/สากล นาฏศิลป์ นักข่าว ไดวาที เป็นต้น - จัดโครงการประกวด แข่งขัน หรือการแสดงออก เพื่อให้ นักเรียนได้แสดงความสามารถ แสดงผลงานของตนจากการเข้าร่วมกิจกรรม ในชุมนุม/ชมรมต่าง ๆ - จัดกิจกรรมกลุ่มพัฒนาตนเองของนักเรียนตามความสนใจ เช่น ด้านการเรียน ด้านการแสดงออก ด้านศิลปะ ฯลฯ

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
<p>การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองก็จะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรกว้างขวางขึ้น และหากมีเทคโนโลยีทันสมัยก็จะจูงใจให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย</p>		
<p>2. กิจกรรมในห้องเรียน</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีบทบาทในกลุ่ม และได้เรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา</p> <p>การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนมีทักษะทางสังคม - นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น - นักเรียนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง จากการได้ทำงานในกิจกรรมกลุ่มหรือได้ช่วยงานของครูในห้องเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - หากนักเรียนไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่ค่อยกล้าพูด กล้าแสดงออก หน้าชั้น ก็อาจให้นักเรียนค่อย ๆ เพิ่มระยะเวลาในการพูดหน้าชั้น โดยมีกำลังใจจากครูและทำทีที่เป็นมิตรของเพื่อน ๆ ในห้อง ซึ่งครูอาจมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้รายงานข่าว ปากเปล่า หรือเป็นผู้อ่านข่าวจากสื่อ หนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรือสิ่งตีพิมพ์เพื่อนำเสนอแก่เพื่อน ๆ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 2-3 นาที แล้วเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้นต่อไป - ฝึกการพูดหรือเล่าเรื่องโดยไม่ต้องเตรียมล่วงหน้า - การมอบหมายให้นักเรียนช่วยแจกใบงาน เอกสาร อุปกรณ์ การเรียนการสอน หรือเก็บสมุด แบบฝึกหัดหรืองานอื่น ๆ และ ให้คำชมเชย ยกย่องเมื่อนักเรียน

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
<p>วางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า ไม่ทันเพื่อน</p> <p>ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรมีการประสานงานขอความร่วมมือ จากครูประจำวิชาก่อนส่ง นักเรียนไปติดต่อเพื่อขอเรียนซ่อม เสริม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองในด้านการเรียน - เพื่อให้นักเรียนได้ใส่ใจกับการเรียนของตนเองให้มากขึ้น 	<p>เรียบง่าย ทั้งนี้ให้นักเรียนเป็นผู้ติดต่อกับครูประจำวิชานั้นด้วย ตนเองอีกครั้ง เพื่อฝึกความรับผิดชอบ (ถ้าเป็นนักเรียนระดับชั้น ม.1-3 ครูที่ปรึกษา/ประจำวิชา ควรเป็นผู้ชี้แนะให้กับนักเรียน)</p>
<p>6. กิจกรรมการสื่อสารกับ</p> <p>ผู้ปกครอง</p> <p>เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควร มีทักษะการสื่อสารและควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใยของครูที่มีต่อนักเรียน จากพฤติกรรมที่สังเกตเห็น แทนการแจ้งว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใดเพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้าน ไม่พอใจ ทั้งกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนัก และมีความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และรับทราบถึงปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน เป็นการส่วนตัว - การโทรศัพท์ติดต่อ - การแจ้งโดยการเขียนจดหมาย

ตัวอย่าง

แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล (สำหรับครูที่ปรึกษา)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ปัญหาของนักเรียน

1. ด้านความสามารถ

การเรียน คือ.....

ความสามารถอื่น ๆ คือ.....

2. ด้านสุขภาพ

ร่างกาย คือ.....

จิตใจ - พฤติกรรม คือ

3. ด้านครอบครัว

เศรษฐกิจ คือ.....

การคุ้มครองนักเรียน คือ.....

แผนการแก้ไขปัญหา

จัดกิจกรรมในห้องเรียน โดย.....

.....

จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดย.....

.....

จัดกิจกรรมซ่อมเสริม โดย.....

.....

จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดย.....

.....

ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง โดย.....

.....

การดำเนินงานแก้ไข้ปัญหา

วัน เดือน ปี	วิธีการ	ผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงาน

- นักเรียนดีขึ้น ยุติการช่วยเหลือ
- ดูแลต่อไปอีกประมาณ 3 เดือน
- ส่งต่อ

ตัวอย่าง
แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน
(จากการส่งต่อบุคลากรภายในโรงเรียน)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง แจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน
เรียน

ตามที่ท่านได้ส่งนักเรียน ชื่อ.....ชั้น.....มาให้ดำเนินการช่วยเหลือนั้น บัดนี้
(ผู้ดำเนินการช่วยเหลือ).....ได้ดำเนินการให้การช่วยเหลือนักเรียนแล้ว สรุปผล
ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ
(.....)

67. นางทรงศรี นารินทร์ สปจ.นครราชสีมา	อาจารย์ 3 ระดับ 9	สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
68. นางศิริรัตน์ บุญตานนท์ สปจ.อุดรดิตถ์	ศึกษานิเทศก์ 7	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
69. นายชลายุทธ์ ครุฑเมือง สปจ.พระนครศรีอยุธยา	ศึกษานิเทศก์	สปจ. อุดรดิตถ์
70. นายชนะ กองไตรย์ สปจ.มุกดาหาร	ศึกษานิเทศก์	โรงเรียนวัดอินทาราม
71. นายปรีชา พาลูกา	ศึกษานิเทศก์	สปจ.มุกดาหาร
72. นายไมตรี พันธ์ชัย	อาจารย์ 1 ระดับ 4	โรงเรียนบ้านโสก สปอ.ดงหลวง
73. นายเพชร ศรีประสงค์ สปจ.สงขลา	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนบ้านขามป้อม สปอ.หัวน้ำใหญ่
74. นายประกอบ มณีโรจน์ สปจ.พะเยา	ศึกษานิเทศก์ 8	สปจ. สงขลา
75. นางมลวิมลย์ สุขประเสริฐ	ศึกษานิเทศก์ 7	สปจ. พะเยา
76. นายสมจิตต์ สุวรรณมาศ สปจ.ประจวบคีรีขันธ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลจุน สปอ.จุน
77. นางสาวฉันทนา พวงเดช	ศึกษานิเทศก์ 7	สปจ.ประจวบคีรีขันธ์
78. นายพีระ แชนินดี สปจ.สุรินทร์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์
79. นางวิไลวรรณ เหมือนชาติ	ศึกษานิเทศก์ 7	สปจ.สุรินทร์
80. นายสุพรรณ ทองสุข	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนบ้านสวาย สปอ.เมืองสุรินทร์
81. นายภูวไนย สุรินทร์บุญรัตน์ สปจ.บุรีรัมย์	อาจารย์ 1 ระดับ 4	โรงเรียนบ้านสวาย
82. นางจิตรา บุญโต	ศึกษานิเทศก์	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนสุวรรณ
83. นางสาวมนัสปอง ศรีทอง	ศึกษานิเทศก์ 7	สปจ. บุรีรัมย์
84. นายสมจิตต์ ลุนโน	อาจารย์ 3	โรงเรียนดงบังขับสมบูรณ สปอ.โนนสุวรรณ
85. จ.ส.ต. บุญมี รัตนโกศล สปจ.ราชบุรี	อาจารย์ 2	โรงเรียนบ้านดอนสมบูรณ สปอ.โนนสุวรรณ
86. นางศรีจิตต์ สร้างเอี่ยม	ศึกษานิเทศก์ 7	สปจ.ราชบุรี
87. นายอภิชาติ คุณนารถ	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนวัดดอนตลุง สปอ.เมืองราชบุรี
88. นางมิชณ อิ่มอร่าม สปจ.ระยอง	อาจารย์ 2	โรงเรียนวัดดอนตลุง
89. นายปัญญา สุขศิริ	ศึกษานิเทศก์	สปจ. ระยอง
90. นางศศิภา รุ่งทอง	อาจารย์ 1 ระดับ 5	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 73 สปอ.วังจันทร์

สปจ.ตราด

- 91. นางสาวบนอบ ภัณฑจร
- 92. นายปรีชา ชื้อกำเนิด
- 93. นายสุชุม วิรุณราช

สปจ.สกลนคร

- 94. นางประภัสสร โกศลวัฒน์
- 95. นางลักขณา ศรีจำพลัง
- 96. นางสาววีณัส จันมา
- 97. นางนัยนา อยู่พรต
- 98. นางสาวจิราภา ชมชื่นจิตต์
- 99. นางสาวทองไพเราะ สดาวรินทร์
- 100. นางสาวยุวดี งามวิทย์โรจน์

ศึกษานิเทศก์

ผู้อำนวยการ

ผู้อำนวยการ

ศึกษานิเทศก์ 7

อาจารย์ 2 ระดับ 7

นักวิชาการสาธารณสุข 7

เจ้าหน้าที่มูลนิธิ

เจ้าหน้าที่มูลนิธิ

เจ้าหน้าที่มูลนิธิ

เจ้าหน้าที่มูลนิธิ

สปจ.ตราด

โรงเรียนบ้านคลองประทุน สปอ.เมืองตราด

โรงเรียนวัดไทรทอง สปอ. เมืองตราด

สปจ. สกลนคร

โรงเรียนบ้านทุ่งมนธาตุ สปอ. เจริญศิลป์

ศูนย์อนามัยที่ 5

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

